

Fakfeløg og ringar tíðir

RINGU tíðirnar her á landi hava havt við sær, at hópur av fólki hevur mist arbeiði. Harafturat hava virki og fyrirkur givið starvsfólki sínum tvinnar kostir í at velja: antin at góðtaka at fara niður í løn, ella at verða uppsøgd.

HERFYRI hoyrdu vit, at einstakir arbeiðsgevarar ikki vilja rinda løn til tíðina, løn, sum starvsfólkið hevur krav uppá. Dømi var um hetta eina staðni í landinum, og tá fakfelagið kom upp í, fingur hesi starvsfólk sína løn.

VIT eiga sjálvandi ikki at generalisera, tá vit hoyra um slíkt. Ein hvørki kann ella eigur at skera allar arbeiðsgevarar yvir ein kamb. Tað er eingin ivi um, at tað eru mangir arbeiðsgevarar, sum í hesum døgum hava ilt við at fáa endarnar at rækka saman og at hetta eisini ávirkar lønarútgjaldingina. Her er tað serliga útistandandi peningur, sum teir eiga til góða, ið kann gera útslagið. Torført at rinda hvørjum

sitt, tá peningur, eitt virki, ein fyrirtøka eigur til góðar fyrir eitt gjørt arbeiði, ikki kemur í kassan. Her kann arbeiðsgevarin ikki hava annað at velja í, um so er at bankin ikki er fúsar at leggja út, enn at lata fólk velja millum at fara niður í løn, ella verða uppsøgd.

MEN vit eiga tó at vera á varðhaldi, soleiðis at arbeiðsgevarar ikki brúka kreppustøðuna til sín egna fyrimun, t.v.s. útnýtta vánaligu støðuna at fyrigykla sínum starvsfólki, at støðan er nógv verri enn hon í veðuleikanum er. Uttan at nevna navn, so er eingin ivi um, at tað finast fyrirkur, handlar og virki, sum brúka ringu tíðirnar til egnan fyrimun. Leiðslan ger rætt og slætt starvsfólkinum greitt, at nú mugu tey góðtaka ein lónarniðurskurð uppá kanska 10–15% fyrir at tey og teirra kollegar kunnu verðveita arbeiðið. Hetta verður gjørt uttan tó, at tað fyriliggja tøl, sum vísa, at henda fyrirtøkan ella hesin handilin stendur so illa í tí. Við øðrum orðum tvingar arbeiðsgevarin starvsfólkið niður í løn, tó at hetta ikki er neyðugt. Og tað er her, at fakfeløgin koma inn í myndina.

TAÐ er kanska júst í hesum ringu tíðum, at vit hava mest brúk fyrir fakfeløgum. Tað eru slík starvsfólk, sum fakfeløginu skulu verja. Men vansin er so tann, at mong starvsfólk, sum arbeiða innan eitt nú handil, tora ikki at melda seg inn í fakfeløg av ótta fyrir avleiðingum. Tey bera ótta fyrir at verða søgd upp, fara tey í eitt fakfeløg. Spurningurin er tí, um umrøddu starvsfólk kring landið, og tað serliga í Havn, ikki áttu at tikið sær um reiggj og meldað seg inn í eitt fakfeløg, tí har verða teirra áhugamálið best tryggjað.

NÚ skrivaðu vit, at ein eigur ikki at generalisera í slíkum máli sum hesum. Men eingin ivi er um, at tað eru virki, fyrirkur og handlar, sum útnýtta ringu tíðirnar og tvinga starvsfólk niður í løn uttan at hetta var neyðugt. Og harumframt verða so eisini lagdar stórra arbeiðsbyrðar á somu starvsfólk. Tey fáa rætt og slætt boð um at renna meira og gera meira til nyttu, hóast tey higartil gera tað tey kunnu og orka. Ja, soleiðis kunnu arbeiðsgevarar útnýtta ringar tíðir, men sum áður nevnt, fyrir at koma hesum til lívs,

eiga fólk at melda seg inn í fakfeløg.

TAÐ hevði eisini verið gott, um fakfeløginu tóku júst henda spurningin upp og gjørdu tað tey eru ment fyrir at fáa umrøddu fólk at melda seg sum limir. Tað hevur leingi verið færd herferð móti okkara fakfeløgum frá borgarligari síðu her á landi. Ikki minst hava Dimmalætting og Dagblaðið birt uppundir hesa herferð. Roynst verður at vísa á gongdina í Bretlandi, har fakfeløginu fáa alamt minni týðning. Men einki verður sagt um, hvørji fólk hetta rakar, og hvør fær fyriminunir av, at fakfeløginu verða sett út á síðusporið uttan ávirkan.

FAKFELOGINI eiga sjálvandi eisini at vera at sær komin og ikki seta fullkomiliga órimulig krøv í ringum tíðum, har øll verða noydd til at laga seg eftir umstøðum. Men tað finast grundleggjandi krøv, sum bert fakfeløginu kunnu tryggja arbeiðstakarum, og tað eru hesi krøv, sum vit vilja gera vart við, tá tað í hesum landi finast arbeiðsgevarar, sum krevja starvsfólk niður í løn, uttan at hetta er tvingandi neyðugt.

sosigaley

Dimma og arbeiðsloysi

Dimmalætting skrivur í oddagrein í gjár um stóra arbeiðsloysið. Bláðið sigur at litið hevur hjálpt uppá arbeiðsloysið, hóast vit hava fingið nytt styri. Tað er heldur beint tvørturimoti. Bláðið skrivur:

„Der har ikke været meget konstruktivt at mærke fra de nuværende landsstyrepartier til at rette op på den vaklende offentlige økonomi eller til at imødegå den arbejdsløshed, som nærmest har haft en stigende tendens heller end at blive lavere, efter at det socialdemokratiske parti igen kom til magten bl.a. på valglejdet om at skaffe beskæftigelse til alle arbejdsføre hænder, og efter at vi har haft et forår og en sommer, der har begunstiget enhver virksomhedens takke på so og land og som også har givet et eksportudbytte ikke dårligere end i foregående år, trods spådomme om nedgang på grund af for stort indhug

i fiskebestandene.

Dimmalætting hevur allan rætt til at havast at landsstýrinum, nú arbeiðsloysið hevur verið vaksandi. Dimman eigur eisini eins og øll onnur í samfelagnum aftur og aftur at minna landsstýrið og ikki minst javnaðarflokkina á tey lyfti — ella tann politikk — sum flokkurin segði seg vilja føra eftir valið. Hesum kunnu vit taka fult og heilt undir við. Eisini vit vilja her minna landsstýrið á vallyftini. Men tá sambandsbláðið skrivur, at einki er gjørt fyrir at fáa gongd á virksemd í landinum, so er tað ikki rætt. Vit hava longu frætt, at royndirnar at økja um virksemd í framleiðsluvinnuni er við at bera ávekkur. Fleiri og fleiri virki eru farin at góðska fiskin meira, soleiðis at meiri arbeiði liggur eftir í landinum og harvið eisini fleiri pengar. Nú kann ein so halda, at hetta er ein utviklingur, sum longu var farin í gongd, áðrenn hetta landsstýrið tok við, og tað er lutvist rætt. Men sentrali spurningurin fyrir

okkum er, og átt eisini at verið tað fyrir Dimmalætting, at tað finst vilji í landsstýrinum at gera nakað munagott fyrir at fáa gongd á aftur. Tað er just hetta, vit biðja til. Og eftir tí, sum er komið fram um royndirnar at menna framleiðsluvinnuna, so gongur tað rætta vegin. Hetta átti eisini Dimmalætting at duga at sæð og fegnast um. So skal kritikkururin í sambandsmálagninum takast fyrir fult, so má bláðið eisini vísa sína sakligu síðu og viðurkenna, at okkurt er við at henda. At tað so er ein javnaðarlandsstýrismaður, sum er farin at vísa sína vinnulivinum og framleiðsluvinnuni størsta áhugan, mátti ikki verið verri, nú tá ikki minst Dimmalætting saman við øðrum borgarligum aftur og aftur hevur skulsett just javnaðarflokkin fyrir ikki at vísa vinnulivinum nóg stóran ans.

Ein kann í hesum viðfangi ikki lata vera við at nevna oddagreinina í Dagblaðnum mánakagning, har greinskrivarin leikar í, tí

javnaðarmenn eru farnir at tosa um at menna og stimbra vinnulivið. Heldur ikki fólkafloksmenn tola eftir øllum at døma at siggja og hoyra, at tað er ein javnaðarlandsstýrismaður, sum skorar á at fáa gongd á framleiðslutolini. Her mugu vit á sanna, at borgarligu málagnini meira hugsa um at vinna øðrum flokkum neisir heldur enn at virðismet tað, sum nú einaferð verður gjørt fyrir at fáa gongd á hjólini aftur — og tað uttan mun til hvønn politiskan lit viðkomandi hevur. Tað verður so undir øllum umstøðum hann, sum brýtur upp um allar og fær nakað avrikið, sum verður sigurs-harrin í hesum leiki. At tað so er ein javnaðarmáður, sum gongur á odda at menna vinnuna, er eftir okkara tykki bara gleðiligt, tí tað var just hetta, flokkurin lovaði undan valinum. So kunnu Dimma og Dagblaðið eymka seg sum teimum lystir.

Bingo

Í hesum døgum hevur tingið til viðgerðar eitt logaruppskot um at loyva eitt nú føroysku bløðum at hava eydnuspøl so sum bingo. Seinasta lógin um eydnuspøl forðar bløðum at hava slík eydnuspøl, hóast hetta ikki er forboðið teimum utlendsku bløðum, ið verða seld í Føroyum. Tað er tí at gera mismun millum føroysk og dansk bløð, tá lógin forðar føroysku bløðum at hava eitt nú bingo. Sosialurin hevur annars havt bingo sum part av blaðnum í meira enn 10 ár til hetta varð steðgað í fjór orsakað av nýggj lóginu. Vit kunnu bert fegnast um, at lógin verður broytt. Hóast tað altíð vil vera onkur, sum ger gjøldur burtur úr at bløð hava bingo, so eiga fólk at vita, at bløðini eisini skulu vera undirhald hjá lesarum. Eftir luttøk-

uni at doma er bingo eisini nakað sum lesarin er sera fegin um. Men bingo er so eisini ein partur av inntekukelduni hjá einum blaði. Í hesum tíðum, har lýsingarnar fækkast, er neyðugt at finna aðrar inntekukeldur. Sosialurin gjørdi m.a. tí av at geva bláðið út oftari og vóna vit nú eisini at kunna fara undir aftur bingo, tí tað hevur eisini týðning fyrir fjárgjarstøðuna hjá blaðnum. Vónandi kann Sosialurin fara undir nýtt bingo sum skjótast.

